

Isk i naklada:
Tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Pulj.
Odgovorni urednik: Josip Hain u Pulj
Uredništvo se nalazi u Štanskej
ulici 24

Cijena lista:
U maloprodaji K —10
Mjesечно 3—
Trimestarno 8—
Oglaš 80 h 4 mm visok 18 cm dug prostor.

izlazi u Pulj, svaki dan u 5 sati ujutro.

Novi plijen na jugozapadnoj fronti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 18. svibnja (D. u.) Službeno se javlja:
Rusko i jugoistočno bojište.
Nema ništa važna.
Talijansko bojište.

Na primorskoj i na koruskoj fronti bila je topovska djelatnost sprječena osobito niskom maglom. Jugoistočno od Trizca suzbili smo talijanski pokušaj, da opet osvoje položaje kod Bagni, što su ih pred malo izgubili.

Na Col di Lani izjavilo se je više navala.

U južnom su Tirolu uzele naše čete navalom izmedju dolina Astico i Leno pogranični hrbat brda Maggio, osvjoile su, nakon što su prošle dolinu Leno, na jugo-jednoku od Piazze Costa bellu, te su suzbile, na jugu od Moscherija više neprijateljskih napadaja protiv Zagme Torje.

Jučeršnjim nam je dan donio preko 900 daljnjih zarobljenika sa 3 časnika i plijen od 18 topova i 18 strojnih pušaka.

Izvještaji talijanskog glavnog stožera od 16. i 17. o. m. j. kažu, da su bili naši gubici u tim bojevima strašni i ogromni. Te su tvrdnje, kojim se hoće da oslabi dojam uznika, sasvim izmišljene. Neprijateljeve gubitke može jedino onaj da procijeni, tko drži hojno polje: a Talijani nijesu u tom prilik.

Proti tomu, svijesni si potpuno vrijednosti krvave žrtve svakog pojedinog našeg junaka, smijemo da izjavimo, da su bili naši gubici izvanredno maleni u vještinu naših pješadija, uz moćnu potporu našeg topništva i uz ratno iskustvo našeg vodstva.

Zanjenik poglavice generalnog stožera pl. H. ö. f. podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 18. svibnja (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Jutros smo rano suzbili francuske napadaje protiv naših položaja na vrhu 304. Na uzraku je preko Esnesa pretrpio neprijatelj teških gubitaka na onom izloženom zemljištu.

Vrhovno vojno vodstvo.

BRZOJAVI. Rat.

Novo razdoblje u ratu protiv Italije.

Berlin, 17. Pod naslovom „Važan uspjeh“ piše mator Morath u „Berliner Tageblattu“:

Boj Austro-Ugarske protiv Italije jest već nekoliko vremena živahniji te je moguće, da će se moći govoriti, ako uspjeh na strani našeg saveznika i dalje traje, e je jednogodišnji rat stupio u novo razdoblje. Dok su Talijani u vodjenju rata presli u nesigurno pipanje fronte, pokazuje austrijsko poduzeće veliku odlučnost. Početkom svibnja zaposle su njihove čete na sjevernom obronku sv. Mihovila neprijateljski položaj, dok je istodobno u mnogim odsjecima tirolske fronte u području Riva započelo živatno artiljerijsko djelovanje. I na ostalim je frontama porasla vojna djelatnost, tako isto i u odjaku nedjuj Pentelsteinu i Buchsteinu. Dok su Talijani 13., 14. i 15. svibnja, jer su, valja predviđajući austro-ugarske napadaje, poduzeli navale na brdo sv. Mihovila i na doberdolskoj visoravni, gdje su imali teške gubitke, razvili su se istodobno na mnogim drugim odsjecima žestoki topovski bojevi te je na glavnim točkama primorske fronte porasla pješadija našega saveznika u neprijateljske jarke, tako i kod sv. Mihovila i zapadno i istočno tolimskoje mostobrana.

Najvažniji vijest nam donosa austrijski izvještaj od 15. svibnja. Južno doline Sugane na visoravni Viegleruth, istočno Elsa i južno Roverato presla je austro-ugarska vojska u ofenzivu. Djelovanje njihove artiljerije imalo je taj uspjeh, da se je moglo jurkati na neprijateljske položaje. To pokazuje veliku spremnost za frontom, jer je bilo omogućeno, da se skupje sredstva za navalu,

da Talijani toga nijesu opazili, te je tako pao prvi neprijateljski položaj u ruke naših saveznika.

Ako se uzmu u obzir velike potoke vode koje se iz doline Sugane, mora se priznati, da je taj uspjeh znatan. Izvana bijaše isti označen visokim brojem zarobljenika, učinjenim u tom brdovitom području. O broj je većoj sili napadaja svjedočilo činjenica, da je bilo istodobno zaplijenjenih i sedam topova. Sa našim saveznicom radujemo se i mi tom uspjehu.

Istodobno spominjemo, da je pred godinu dana objavila „Stampa“ ponudu Austro-Ugarske, koju se je u interesu mira htjelo u Beču osvariti. Predstavimo li si, da je imao biti odstupljen Italiji cijeli „Trentino“ i sočko područje sa Gradiskom te da se je Trstu htjela dati opsežna autonomija, moramo držati, da je samo talijansko zaslijepjenje odbilo takvu ponudu. Ništa na svijetu ne bi moglo više koristiti ugledu Austro-Ugarske.

Srpska mornarica.

Alena, 17. Čini se, da je četvrti savez, koji je primamio Srbe u Solun, radi protivljenja sa strane Talijana provukao svoja obećanja u pogledu osnivanja srpske mornarice. Već pred par sedmica slavio je neki srpski organ prvi velikorski srpski torpedovok, koji, da je hrabro doprtila srpski transport u luka. Objavljeno bijaše, da će svaka od sila četvornog saveza podariti još daljnje dvije vojne jedinice. Isti list mora sada sve opaziti i izjaviti, da je Srbija stekla samo jedan trgovački brod i to kupnjom.

Englezi priznavaju da su izgubili monitor.

London, 18. (D. u.) Admiraltet javlja, da je bio pogodjen u noći pred 13. svibnja od neprijateljskog topništva maleni engleski monitor „M 30“, da ga je požar zalutivao i uništio, te da su bila kod toga 2 vojnika ubijena i 2 ranjena.

Time se samo potvrđuje ratno izvješće turskog glavnog stana, koje se je bilo prije proglasilo neistinitim.

Balkan.

Diktatura četvornog saveza nad Grčkom.

Alena, 18. Kapetan je grčkog parobroda „Stathatos“ snopilo, iza koga je pripisao u Pirej, da su engleske oblasti kroz pedeset dana zadržavale njegov brod u Gibraltaru i da ga nijesu prije pustile na slobodu, dok nije bilo istovareno 60 strojnih pušaka, koje su se nalazile na brodu i koje su bile određene za grčku mornaricu. Grčka je vlada proti tome prosjedyvala. Sa otoka Kefa javljaju listovima, da su francuske oblasti saopćile grčkim mjesnim oblastima, da će od sada dozvoljavati promet grčkih novina samo iz obavljene cenzure, i u Makedoniji bi se imala ta mjera narednih dana provesti. Ni Francuzi, ni Englezi ne će propustiti nijednoga lista, koji ne piše njima u prilog.

Venzelos napada danas u listu „Kyrix“ ponovno i neočekivanom žestinom kraljevu osobu, naziva način njegovog vladanja nezakonitim i kud i kamo protivljenju ustavu, nego li ono kod prukoga kralja. Zgodu za ovaj napadaj prozaju mu izjave kralja, koje je izjavio u nekom intervjuu, namijenjenom Grcima u Americi, da Venzelos radi politički odvise srem. U koliko novinstvo, protivno Venzelosu, na sve ovo odgovara, otkriva ponovno podlio te postupanje Venzelosovo, koji da se, stjeran u skripar, ne žaca neprestano prevlaćiti kraljevu osobu u raspravu.

Grčka je komora opet započela radom. Izjavljuje se se raspravljati o predložena glade proračuna za godinu 1916. Sam proračun biti će predložen tek narednih sedmice.

Iz Soluna javljaju listovi saglasno o žestokim izdvičnicim bojevima na čitavoj fronti, ponajviše južno od Dojra.

Razdor u stranci Filipescu.

Bukarešt, 17. „Dreptatea“ objavljuje izjavu ministra, koji je svojedobno pripadao skupini Filipescu, u kojoj se veli, da medju pristansima Filipescu vlada veliko nezadovoljstvo te da veliki dio članova nemjerava opeta stupiti u Marghiolanovu stranku, iz koje su svojedobno istupili list izjaviti, da će prvom prilikom objaviti ime toga ministra. Tada će biti objašnjeno, kakvi su događaji očekuju u stranci Filipescu.

Ententa.

Teške zloporabe na ruskim željeznicama.

Petrograd, 16. Novinski izvještajski ured ministarstva unutrašnjih posala javlja: Mini-

star za javni promet Trepov pošao je jučer na odulje putovanje po provinciji, da se lično uvjeri o posljedicama istrage glade korupcije na željeznicama i da uvede nove mjere proti tomu.

Isti ured javlja: Pozornost je prometnog ministarstva bila svedena na to, e se je dozov železa u Petrograd znatno umanjio, premda je u posljednje doba bilo na željeznicama redovit promet. Povedena je istraga pokazala, da velike zalihe železa nijesu bile natovarene na odnosnim predajnim stanicama. Prometno je ministarstvo odredilo, da se smjesta otpreme u Petrograd otpadne zalihe.

Značajno je, što izvještajski ured ne javlja uzroke, radi kojih nije odnosi živež bio natovaren, i na konu da je krivnja.

Uvrštenje irskih buntovnika u francusku vojsku.

Basel, 17. „Baseler Nachrichten“ javljaju iz Londona: Prema „Daily Mailu“ su irski buntovnici voljni da pod francuskim vodstvom sudjeluju u ratu proti Njemačke, pod uvjetom, da im se kazne oprost.

Bernhard Shaw zahtijeva, da se buntovnici smatra kao obične vojne zarobljenike.

Italija i njezini prijatelji.

Lugano, 18. Dok je u svoje vrijeme barun Sanserverino, koji je po nalogu talijanske vlade kroz duže vremena boravio u Engleskoj, uz zadacu, da radi glade pospješivanja englesko-talijanskih trgovačkih odnosa, izjavio izvjestitelju nekih novina u Firenci, da je bio odusevljen radi primitka u Engleskoj i da postoji čvrsta nada, kako će se u skorajnj budućnosti gospodarstveno zbliziti obje zemlje, govori nedavni podnesak tvorničara pucaeta u pokrajini Brescia na talijansku vladu posve drugi govor. Podnesak istice, da je od sveukupne produkcije robe, vrijedno sveukupno trideset milijuna lira, izvezeno do sad za dvadeset i pet milijuna u Englesku, te da engleska sadašnja zabrana uvoza otima krah njim dvadesetak hiljada radnika, Talijanska vlada neka najvećim pospješivanjem preduzme korake, da stane na put gospodarstvenoj nevojni.

Engleska vlada treba američke vrijednosne papire.

London, 17. U novinskim proglasima pozivlje vlada pučanstvo, neka joj metne na raspolaganje američke vrijednosne papire, što se nalaze u privatnom posjedu.

Zasnovana urota protiv švedskoga kralja.

Beč, 17. Dosada se niti sa službene niti sa privatne strane ne potvrđuje vijest, da je švedska policija otkrila urotu proti kralju Švedu.

Asquith u Irskoj.

Amsterdam, 18. Iz Londona se javlja: Asquithov je posjet u Irskoj uvjerio ministra predsjednika, da se ne može nikako pomisljati na kakve opasnost njemu, no da bi djelomično pomilovanje u Englesku otpremljenih nestala moglo pospješiti mir i sjajnost.

Neutralne države.

Alandsko pitanje. — Izjave ministra Wallenberg.

Stockholm, 18. (D. u.) U drugoj je komori švedskog sabora zatražio podpredsjednik komore razjasnjenje od vlade o Alandskim otocima.

Ministar je izvanjskih posala Wallenberg spomeno ponovno izjave sa mjerodavnog mjesta, kako Švedska hoće da učestva u sadašnjem ratu strogu, nepristramu neutralnost, pridržavši si pravo samoravnjanja prema svakoj strani, i kako ne će da bude u ratu umištena.

Ministar ističe, da se vlada u svemu ravna po ovim izjavama:

„Ono što se Alandskog otočja tiče, to je za Švedsku životno pitanje.“

„To je bez dvojbe i satorovo mnjenje. Radi toga, kazao je ministar, može izjaviti, da vlada smatra svojom dužnosti, da to pitanje prati najvećom ozornošću i da ništa ne propusti ni na tomu kao što ina ostalima područjima, te da čuva švedsku prava i probiti.“

„Da on ne smaje podati sada još drugih razjasnjanja iz laiko švahljivih ozraka.“

Skupocja u Nizozemskoj.

Amsterdam, 18. Dne 15. maja održavala je nizozemska socijalno-demokratska radnička stranka u Amsterdamu, Rotterdamu i Haagu skupštine proti sadašnjem skupocju. U Amsterdamu bilo

je u koncertnoj zgradi na hiljade saučesnika. Naglašena bje potrebitost, da vlada zaplijeni živež i stavi ga uz najviše cijene pučanstvu na raspolaganje.

Razni brzojavi.

London, 18. svib. (D. u.) Lloyd javlja iz Great Yarmouth: Nizozemski je plo parobrod „Batavia Roemisch 5“, koji je kratk razne robe, putem iz Londona u Rotterdam položio u zrak. Ubijena su 4 čovjeka od njegove posade. Ostalo je dospjelo na kraj.

Milan, 18. svib. (D. u.) Prama „Secolo“ javlja Pariski „New-York-Herald“, da su se u tvornicama baruta Gibson u Novom Verseyu dogodile 4 eksplozije. Materijalna šteta iznasa 14 milijun kruna, od jednoga i četvrti. Ubijeno je 17 radnika, 40 ranjeno.

Stockholm, 18. (D. u.) Na visini otoka Landsort bio je torpedovan njemački parobrod „Hera“. Posada je spašena. Povedena je Stockholm. „Aftonbladet“ kaže, da je kapetan bio zarobljen.

Lugano, 18. (D. u.) Sinoć se je osjetilo u Italiji prilično jak potres. Bio je osobito jak u području Adrije i nizoznog zaljeđa. Međ pučanstvom je nastala strava. Ima znatan broj ranjenih osoba. Više je zgrada bilo te osteceno.

Rotterdam, 17. svib. Londonski „Telegraph“ javlja iz Veracruza: U luku Veracruza su došla tri japanska vojna broda, da preuzmu zaštitu Japanaca u Mehiku.

Bukarešt, 17. svibnja. Rumunjski petrolezi za Njemačku. Rumunjska vlada doručljava, da dnevno predje preko Predeala 30 njemačkih vagona u Rumunjsku, otkuda se puni petroleja opeta vraćaju u Njemačku.

Stockholm, 17. svibnja. U Petrogradu se šire glasovi, da će Ruski domala naslijediti Kuropatkinu, kao zapovjednik sjeverne fronte.

London, 18. svibnja. (D. u.) Reuterov ured javlja: Sudbeni je redarstveni odlučio da Roger Casement i Bailij imaju doći pred potrošnički sud.

Rotterdam, 18. svibnja. (D. u.) Parobrod je Saint Carentin udario u minu pred Dünkirchenom i polonou.

Neprijateljski ratni izvještaji. Francuska.

Pariz, 16. Službeni izvještaj od 15. svibnja u 3 sata popodne:

Južno od Somme uspjelo nam je kod Verduna Villviera, da smo iznenadom navalom prisilili Nijemce, da povuku posade iz svojih prvih jaraka. U Sampanju topovska djelatnost na našoj i na neprijateljskoj strani u rezovima Maison de Champagne i Bruzljak Le Mesnil. Upadom u utvrđeni njemački položaj na zapadu od Montela mogli smo da cimo 15 zarobljenika. Kod Verduna topovska vatra u odjeku šime Avocourt i vrha 304. Na ostaloj fronti mi.

U li po podne, iza pucanja, što je kroz jutro trajalo u Sampanju, u kraju Le Mesnil i Maison de Champagne, slijedilo je više istodobnih navala malenič četa protiv raznih točaka naše fronte. Svi su napadaji ostali bez uspjeha, te smo ih li zapornom vatrom zadržali ali pak suzbili s protivnavalom. Kod Verduna isprekidano opstreljanje naših prvih i drugih redova zapadno od Moze.

Na vrhovna uz Mozu imala je posvemašnji uspjeh iznenadna navala, što ju je naše topništvo pripravilo. Naše su topništvo prisililo Nijemce da isprazne 300 m dužine svojih jaraka te su ih nekoliko i zarobili. Naše je topništvo opstreljavalo neprijateljska odijeljenja, što su se pojavila bila na putu Essey-Pannes i izguzapano od Thiaucourta.

Belgija.

Pariz, 16. Službeni izvještaj od 15. svibnja: Kroz dan započelo je opet vrlo žestoko opstreljanje. U sreću smo Dixmuiden suzbili njemačka odijeljenja, koja su kulsala da stupe u naše oklope na sjeveru od Lysa.

Italija.

Rim, 16. Službeni izvještaj od 15. svibnja: Na tridentinskoj fronti, iza žestokog opstreljanja od 14. o. m. j., poduzeo je jučer neprijatelj s ogromnim masama pješadije navalu na dio naše fronte od doline rijeke Etsave do goruđe toka Asteta. Nakon što su se ipak otpril i zadržali kod toga neprijateljni najbde gubitke naše su čete povukle od prednjih položaja na glavne obrambene linije. Uzduž ostale fronte do mora sastojala se neprijateljska djelatnost u žestokoj topovskoj pucnjava i u pješadijskim navalama. Primamljivo su značaja bili bojevi u Sugani između Monte Collo i S. Anne, na gornjem toku potoka Seabaeh te se u vrhuncima i sjevernim obroncima brda Sv. Mihovila. Neprijatelj bio je svuda odmah suzbijen.

Svakovrstne pisarničke potrepštine za urede, trgovce i privatnike
dobiva se u papirnici Jos. Krmpotić u Pulj.

Ogorčenje su bile borbe u okolici Trizeta, gdje smo, po nejakom razvijanju bitke, poduzeli uspješnu pronalaznu na neprijatelja, koji je ostavio u našim rukama 254 zarobljenika, među njima nekoliko časnika i dvije stotine puške.

Javilo se također o napadajima neprijateljskih jela na ravnici između donje Soče protiv Mletaka (u noći pred 15. svibnja) i Mestra (na veer istog dana); protiv Vidna i Trevisa (u praskozorje 16. o. m. j.). Bilo je sve skupa sbrženo malo žrtava i upravo neznamite.

Domaće Vijesti.

Promocija ishranica na zagrebačkom sveučilištu. U sukobu je promoviran u namjestnika sveučilišta na čast doktora prava Srećko Zuga, prisilnik kod ok. suda u Tuzli. Gospodin Srećko Zuga, položio je kako sve gimnazijske tako i sveučilišne s obilnim uspjehom, pak radi sadašnjih izvansudskih prilika nije mogao biti predložen na Promociju odlikovanja za promociju na čast doktora prava „sub auspiciis Regis“.

Opera večer gospođice Tonin Enkel. Teško veoma teško je pocijetiti i piti o savršenoj uvoj umjetničkoj igri pomenute njemačke primadone, koju smo osimnadm imali čast slušati, gledati i uživati u njoj. Ovdje nije mjesto, da se upustamo u pobližu ocjenu, nego spominjemo samo to, da su susretaji bili nad svaku mjeru oduševljeni, a tomu su dali oduška i vanjskim izražajem, burnim poslušivanjem i pjeskanjem uz njezinu pjesmu u konačnom prizoru Traviate. Prelarne kile cvijeća i dragocijeni počasti dar Njezine Ekscelencije gospođice Jelene pl. Cimelarić bili su jamčno najčestiji dokazi i znakovi priznanja za njezinu umjetničku i gospođicu Gerstorfer i Ivu stekli su priznanja od barem nekoliko umjetničkih, što svakako mnogo znači. Gospođica Kinkela i gospodin Grog odigrali su svoje uloge u veoma mnogo svačega i razumijevanja. Be-prikoran je bio monarhijski orkestar pod sjegurnim vodstvom gospodina Voske. On je odsvirao među imenima improvizirani orkestralni partiju iz prizora sa Otelom, koja se nije mogla nabaviti, a koju je posve suglasno s izvornom udvojni odlični glazbenik, profesor Hlasekberg. Bilo je majstorski dobru puno dubokog strukovnog znanja i glazbene nadarenosti.

Concerat će se danas, dne 19. maja opetivati. **Stanje svećenika u tršćanskoj biskupiji.** kako donosi „Prospectus et Status personalis“ za godinu 1916: Biskupija u Trstu broji 402.007 vjernika. Svih svećenika ima 278; od tih je 36 umirovljenih, a 242 nalaze se izvan biskupije. Kanoničkih mjesta imade 24, od tih je 11 nepopunjeno, 119 zupa, 26 nepopunjeno, a 13 bez upravljeća. 51 egzorcista, od tih 26 nepopunjeno i 109 kapelanskih mjesta sa 56 kapelana.

Za crveni križ pripisan nam je gospodin Don Frano Livić, župnik, Filipane, sakupljenih K 50—

Objava. Udjelj odlike e. kr. ministarstva trgovine od 12. svibnja o. g. br. 13472/P. ex 16 povisa se u prometu s Ugarskom ekspresna postojbina koja je do sada iznosila 50 para za pakete a 30 para za ostale posiljke počam od 16. svibnja o. g. do daljine odredbe na 1 krunu za pakete a 60 para za ostale posiljke.

Iz Slovenije.

Za pravice slovenske tršćanske okolice. „Edinost“ donosi dopis iz slovenske okolice Trsta. Sva je naša okolica isključivo slovenska, a ipak je imala prije rata s Italijom isključivo talijanski lice. Tako je ostalo i sada, nakon što je austrijska bura odnijela kamena pilicu daleko preko mora. Ta je kamora izgubila, ali njezin nestali vijetnik znakovi njegovim djelovanjem, protivzakonito iskrivljivanjem slovenskoga značenja okolice. Svaki, koji dodje u tršćansku okolicu mora po tim zakonima smatrati našu okolicu za talijansku i nase stanovništvo za pristane okoli. To su nedavno gospodari u Trstu. Oblasť bi učinile pametno, pravedno i patriotsko djelo, kad bi se čim prije pobrinalo, da tršćanska okolica dobije svoje pravice lice slovensko. Mi ne zabliježimo ništa pretjerano, već ono, što nas ide po zakonu.

Iz Dalmacije.

Zaplijenjena biblioteka društva „Gabinetto di Letura i Spilla.“ Spiljska općina poduzela je službene korake, da biblioteku raspuštenog društva „Gabinetto di Letura“ predje u vlast općine za gradsku biblioteku.

Iz Banovine.

Hrvatski sabor sastaje se na ljeto zasjedanje dne 14. lipnja.

Hrvatski narod i mir. Na osječkoj izložbi hrvatskih umjetnika rekao je načelnik Pinterović u svom pozdravnom govoru na bana sljedeće: „Po svom visokom položaju je hrvatski ban naravno branitelj ustavnih i političkih prava naše domovine. Hrvatski narod gleda s pravim poštovanjem na bansko dostojanstvo, njegove pravice i rad kao na ustavan zaranjaj i jednaki poudaraj njegovu čuva i brani svoj posebni narodni i politički položaj u okviru ugarske krunice i monarhije. Po naravnom zakonu ima svaki narod pravo na razvoj i napredak. Ne smije mu se dakle činiti potekoška u razvoju njegovoga narodnoga, kulturnoga, gospodarskoga i samostalnoga narodnoga života. Hrvatski narod očekuje, da će mu miri donijeti oživotvorenje njegovih narodnih ideala i ispunjenje njegovih želja, ambicija i opravdane želje, kako je to označeno u ugarsko-hrvatskoj nagodbi.“

Ban Skerlez je odgovorio: „Veliki je svjetski rat dokazao, da je jaka i zadovoljna Hrvatska upravo u interesu naše starodavne monarhije,

Hrvati su u ovom ratu iznovice dokazali svoju tradicionalnu lojalnost za monarhiju i dinastiju te su svoju dužnost sjajno ispunili. Junastvo i poštvoznost hrvatskih četa našla je na potpuno priznanje na najvišem mjestu i kod mjerodavnih faktora, a to nam napunjava i nadom, da će hrvatski narod svinova čestiti i za rata koju i sretinju budućnost našoj domovini.“

Nestajući mlijeka na Rijeci. U zadnje vrijeme osjeta se na Rijeci velika nestajanja mlijeka. Domaćice se upravo jagne za mlijekom, pa izlaze na putevima daleko izvan grada u susret rijetkim mliječaricama, da si tako osiguraju barem po koju litru mlijeka. Rijčke novine iznajuju razne predloge, kako bi se moglo to nestajanje dookčiti. Jedan rijčki list predlaže, da si gradjani, koji imaju komad zemljišta ili dvorišta, nabavljaju koze. Gradski zvonjavnik mlijek bavi se kao osnoveom, da bi iz Gorskog kotara dopremalo svaki dan značajne količine mlijeka.

Odlikovani vetiki hrvatski župani. Povodom rješavanja mjesta vladnog povjerenika podijelio je Njegovo Veličanstvo viteški krst reda Franje Josipa varadžinom velikom županu Sijepanu p. Beloševiću, velikom županu bjelovarsko-krizevačke županije Vladimiru pl. Treščeviću-Branjkoviću i modruškijske županije Vinku barunu Zmajeviću.

Promjena imena na sjednici grad. zastupstva na Rijeci. Poznato je, kako se od početka rata s Italijom i na Rijeci povelio pitanje o promjeni imena ulicama. Ustanovio se bilo i odbor za to. Ali se star čitavu godinu zavlačila. Mnogi su sačinili, da se s promjenom odgajaju tako dugo, kad svršat rat, pa da i opet ostane po starom. Napokon je ipak to pitanje došlo na pretres u posljednjoj sjednici gr. zastupstva.

Naprijed grad. zastupnik, g. Feslis. kao izvjestilji naveo razloge, koji su potakli komisijsu za promjenu imena ulicama, da opet upostavi prijašnja imena i pridoda nekoja nova, a promjeni nazive „calle“ u „via“, „vicolo“ u „androna“ itd. Na to je predložio je zastupstva, da prihvatiti novi naziv ulica.

Na to je grad. zastupnik g. dr. Mayländer spomenuo komisijsu, da je krivo radila, kad je brisala imena velikih pjesnika, pisaca, umjetnika, filozofa i dr., i to jedino za to, jer su rođeni u Italiji. Zar da su Dante, Michelangelo, Garudici, Čanovo možda tuđinci? Ovi univerzalni ljudi su si samo gradjani talijanski, a ne cijeloga svijeta? Pa zašto se pravi iznimka samo sa sv. Franjom Asiškim? Možda za to, što je za našu domovinu prigror, da Fesilovo mišljenje nije sigurno javno mišljenje ugarskoga naroda, dovijuje grad. zastupnik gosp. Šuperina, koji se puno zauzima za promjenu imena: „Rijčki rodoljubi zahtijevaju to!“

Ističe nadalje dr. Mayländer, da nijesu svi rijčki gradjani prisutni, pa zato predlaže, da se odgodi to pitanje za lica svršetka rata.

Izvjestilji g. Feslis dovijuje uzbuđenje, da ne desi za vrijeme, ni da odgovori g. dr. Mayländeru, jer bi morao otkriti svoj indiskretni slvari.

Jos se osvrnuo na govor Mayländerov don M. Balas, koji je ukratko oprovrgnuo pojedine njegove tvrdnje.

Kod glasnogovora je zbačen prijedlog dra Mayländera, a prihvaćen prijedlog Fesilov. Iza toga je načelnik izjavio, da se novo imenovanje ulica ne će moći oimahn provesti, jer da treba još odabrati nekoje formalnosti. Nato je zaključio tu interesantnu sjednicu.

Bojimo se samo, da se te formalnosti, koje valja još obaviti, ne zategnu u nedogledno vrijeme — možda i do svršetka rata, pa budemo osuđeni, da čitamo i nadalje na rijčkim uličnim pločama imena slavni i neslavni talijanski muzeva! Gili vivrà vedrà.

Gospodarstvo.

Šuma i njena uloga u svjetskom ratu. Od kolikog je značaja šuma i drvo u ratu? Takovo pitanje upravio je „Holzwelt“ na njemačke i austro-ugarske vojskovođe, koje je interesantan prelog ugarskih psihologa. I g-me-al-maršal Mackens-noglasava, da su šuma i drvo, bez sumnje, opće od velikog značaja za vojne rat. Generalni potkovnik Conrad pl. Hötendorf kazali, kako šuma osjetljavuje utiće na vojnike: „Kad sam u svoje vrijeme, kao zapovjednik batujama i pukovnije marširo sa svojim četama, video sam ih, za vrijeme vrelih dana, gdjeog je bilo moguće, dalje od grada kroz šumu. Vojnici je prohode pjevali sa kapjom u ruci... Šumska gradja imala je neocjenjivnu vrijednost u ovom ratu, naročito za bezbranje, protivnike gradjevine od drveta, za opće potrebe vojske, kao siiljaci za željezničku prugu, kao anteoraj za pod i krovove kod borbe na položajima, dalje kao drvo za gorivo za vrijeme duže zimskih pohoda. Racionalno njegovanje šume, bez sumnje je dužnost“. Da je drvo za borbe na položajima od najveće vrijednosti, ističe to više generala. „Staki se vojnik raduje, kad kod rata na položajima ima u blizini šumu. Oni odale uzimaju potrebnu gradju za položaje, mostove i skloništa, bilo kao neizradjeno drvo, ili kao gotovo izradjeno svjetlo, kao uletanje roditelja. U svakom je značaja šuma pri jednom zimskom pohodu, kao neisprvni izvor za grijanje vojničkih skloništa, tak i za osvjetljenje se može upotrebljavati lju. Svaki vojnik zna, da se bez šume ne može biti u ratu“. Od kolikog je značaja drvo, veći nadzornik vrhovnog stana pl. Hammerstein, sad se najbolje vidjelo u ovom ratu, u kome ogromne vojske na borbenim linijama nisu samo hranjenje i grijanje, u zemljištu, za koje do tada nikad ni stihilo, nego su se le vojske morale skloniti. Sada je šuma morala da daje drveni ugljil za skloništa, drvo za gorivo, za pecivo i kuljanje; morala je da daje daske, ponjeve i balvane za skloništa, snopove za šančeve, kao i prilke za

prepone i oblice sve vrste do debila najtežeg kalibra... — to znači toliko, koliko da sve liježu, što je potrebno za gradnju položaja i zaštitu naših hrabrih četa. Čak i za vojnike postjele dobija se šuska, i za obuću drvene galoske.“

„Beogradske Novine“.

O prirođivanju kave. Pred nedavno pronađen je novi štedljivi način prirođivanja kave, koju se može pristijeliti do 40 po sto na kavu, a da je kava isto tako dobra i ukusna kao i do sada. Pošto su zalih svake vrste robe sada veoma ograničene, morale bi naše kućanice barem za ovaj način što više iskoriste. Radi se o prirođivanju sa hladnom vodom, a da se aromatične tvari kave ostanu nelukane. Jedino je potrebno, da hladna voda dulje djeluje na kavu, te se samljevana kava, koja će se piti za zajtrak, stavi u potrebnoj količini zajedno sa dodatkom soli i dodaje se još jedn trećina leprva upotrebljene količine kave, te se dobije jednput napitak isto tako dobar kao i prvi. Nakon ove porabe dolaju se još dvije trećine prohitne količine kave, te se tako priredi treći obrok kave.

Razne Vijesti.

Pučanstvo Rige vraća se svojim kućama. Prema službenim vijestima ruskih novina, vraća se pučanstvo Rige svojim kućama, tako da je u gradu započelo posvećama normalni život.

Nikolajevic imenovan vrhovnim zapovjednikom na evropskim frontama. „Times“ dnevna vijest, po kojoj je uslijedilo i službeno imenovanje velikoga kneza Nikolaja Nikolajeviča vrhovnim za posvjednikom ruskih četa na evropskim frontama.

Francuski pukovnik Bonnier kod grčkoga kralja. Generalni pukovnik francuske istočne vojske Bonnier, bio je ovih dana primljen od grčkoga kralja u audienciju. Iza njegovog izvješća o opskrbi grčke vojske u Macedoniji i o situaciji kod Verduna, izjavio je kralj Konstantin, da će bojevi na Mozl imati veliki utjecaj za razvoj cijelog svjetskog rata.

Škupa u Italiji je nesnosljiva. Od ožujka 1915. do marta 1916. poskočila je cijena kruha za 63 posto, muke za 32, tjestenine za 17,5, govedjeg mesa za 47,1, slanice za 29,8, ulja za 22,5, mlijeka za 10,8 posto. Gijena najvrijetnijih hrani poskočila je dakle porprijeto za 19,6 posto.

Ententa o mađarskim željama za mirom. Nekoji engleski i francuski listovi rasiuju vijest na sva četiri vjetra o tobožnjim mađarskim željama za čim skorijim mirom. Poluslužbeni ugarski dopisni ured demantuje te vijesti kao skroz izmišljene i neistinite.

Dnevna zapovjed prijestolonasljednika Aleksandra srpskih četama. Sofijska kambara javlja: Srpski najvisonasljednik izdala je prije nekoliko dana iz Krla u Solun posebnu dnevnu zapovijed na srpske čete, u kojoj je između ostalog rekao: „Savetnice vlade u Parizu i Londonu, obećale su srpskom narodu, koji je doprinjeo toliko žrtava, da će mu vratiti domovinu. Hrabra srpska armada utri će si pomoću velikodušnih savjetnika i opeta puti u svoju domovinu. U tom narodu nek stupaju srpske vojske uvijek s uvjerenjem, da su u istom času sa njim savestnici, koje ne će mirovati, dok ne pruže Srbima svoju savestničku ruku na bugarskom tlu.“

Oporka češkoga umjetnika. Čitamo u „Hrv. Rijeci“: Prije osam dana pokopane u Pragu znamenitoga češkoga kipara, prof. Stanislava Sucharda. U posljednjem je svojoj volji odredio ovo: Svoje tijelo izruženjem češkoj zemlji. Ljubio sam je, i hoću u njoj mirno počivati. Obacite mi surku. Spomenik priprist iz kamena ili iz mramora izraditi će mi moj brat Vajta, po kojemužod od mojih djela. Pogreb, nečim, da mi bude ujedinstvenost nikada nijesam želio svojega života, a volio ih, da se i zavrstavi od njega bez sjaja. U pozadini groba neka mi se posadi lipa. Prostor će izabrati moja žena i djeca... Zato je i bio pogreb, što ga je priredila gradska općina, bez sjaja i govora.

Grof Tisza u Srbiji. Ugarski ministar predsjednik prof Tisza otputovao je u nedjelju na kratko inspeksijsko putovanje u Srbiju. U ponedjeljak doputovao je u Salac, gdje ga je pozdravio generalni gubernator prof Salls-Seewens. Na je poslije prof Tisza Valjevo. Istovjerno je sa ugarski ministar predsjednik posjetilje sve važnije od naših četa zapovjednike gradove, dok će se na povratku zaustaviti također u Sarajevu i Zagrebu.

Zabranjene knjige i novine. Mađarski ministar trgovine zabranio je raspačavanje sljedećih srpskih knjiga i novina: „Istorija Crne Gore“ (Beograd 1896.); „Srbija i Rusija“ (Beograd 1870.); „Narodno zdravlje“ (Chicago 1910.); „Istorija srpskog naroda“ (Mostar 1909.); „Oslobodjenje i Vaskrsenje“ (Sarajevo).

Albanski list „Koha“ zabranjen. Zemeljska je vlada u minist. g. lju. zakona o štampi zabranila raspačavanje lista „Koha“ (Vrijeme), što izlazi u Zemstvu, po Bosni i Hercegovini.

Neuspjeli bijeg preko Rajne. Čitamo u „Jmnsbrucker Neueste Nachrichten“, da je ovih dana bijeg pobjeći preko Rajne na voralberskoj granici pred Rusa, koji su u noći potjegli iz zarobljeničkog lahara u blizini Linca. Na njihovo razočaranje bio im je bijeg osujećen po pograničnim

stražarima. Jednom se je ipak posrećilo pobjeći u Švajcarsku, dok su se od preostale četvorice dvoje utopila u Rajni, a dva su bila ponovno uhvaćena.

Opeta rat? Kako „Daily Telegraph“ javlja, imalo bi doći u nabližu budućnosti do rata između Sjedinjenih država i Meksika. Vlada u Washingtonu predbacuje mehičkoj, da njene čete nisu u stanju ugušiti u zemlji nemire, dok mehička odvrca, da su Američari krajni nemirima, koja do provraćuju.

Rusi pred Bagdadom? Francuski listovi javljaju o brzom prodiranju Rusa u pravcu Bagdada. „Matin“ piše: Nasi saveznici odaljani su marše od 50 kilometara od Bagdada. Goringove čete su potpuno isključene; domaća iznauti će poplave i ugodno će proljetno vrijeme pomoći ruskim četama, da izvjeze carevu zastavu o bok zastavama engleskoga kralja i indijskoga cara na minaretima u Bagdadu.

POZIV

na XII. redovitu godišnju glavnu skupštinu Lovranskog društva za štednju i zajmove registrirana zadruga na ograničeno jamčenje, koja će se održavati dne 1. junija 1916. u 10 sati prije podne u društvenoj pisarni sa sljedećim

dnevnim redom:

- 1) Čitanje zapisnika lantske glavne skupštine;
- 2) Izvješće ravnateljstva;
- 3) Izvješće nadzornog odbora;
- 4) Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i društvenog suda;
- 5) Zaključak glede uporabe čistog dobitka;
- 6) Slučajnosti.

Godišnji računi (za god. 1915.) stoje zadržavom na uvid u društvenoj pisarni.

LOVRAN, dne 15. maja 1916.

Ravnateljstvo.

KINO

Crvenog križa

ULICA SERGIA BROJ 24.

Danas novi raspored! Noć kod Maxima u Newyorku.

Originalni film sa 4 slike. — Sudjeluje potpuni kazališni plesaćki zbor.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1-50; II. prostor 40 fl. Početak u 2-30, 3-40, 4-50 i 7-10.

Svieže konjsko meso

dobiva se dnevno od 20. svibnja ul. Lazarić br. 76.

POTPISUJTE četvrti austrijski ratni zajam

Potpisivanje preuzimlje: Istarska Posujilnica u PULI.

Vlastita kuća, ul. Cararra br. 4.

UREDOVNI SATI: Od 11 i pol prije podne do 2 i tričetvrt p. pod. i od 5 i pol do 8 poslije podne.

